

vent, nec est deneganda, nec differenda Absolutio, dummodo ore proferat, se dolere, & proponere emendationem. Hanc Propositionem pariter conficit Clerus Gallicanus anno 1700. ut errorem, & ad finalem impenitentiam ducentem: & jure quidem merito. Quamvis enim gratia thesaurum in vasis fictilibus habeatur, & per lubrica incidentes, innumerique tentationibus inus, exteriusque pulsati, cadere iterum possimus in lethale peccatum post Penitentiam, ex fragilitate seu infirmitate (quod vulnus est primi hominis peccato relictum.) Vers tamen conversio non ita defultoria est, ut plerisque videtur; non instar marini aestus veniens, & rediens; non instar seriarum, quibus gaudent fabricantes post diem unum aut alterum sciri agtandi; non instar mundanae lucis, quae quotidie oritur, & occidit, sed constans, & novis incrementis accrescens, usque ad perfectum aeternitatis diem. Si Davidem audiamus, Justum describit non tamquam in justis vacillans, & quotidie deciduum, sed Tamquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, & quod fructum suum dedit in tempore suo, & folium ejus non defuit, & omnia, quaecumque facies, semper prosperabantur. Si Salomonem, Justum ille comparat luci, non quotidie evanescenti, sed continuis splendoris incrementis ad perfectum diem crescenti. Justorum semina inquit, quasi lux splendens procedit, & crescit usque ad perfectam diem. Mystica illa apud Ezechielem Animalia, Ubi erat impetus Spiritus, illuc gradiebantur, nec revertentur, cum ambularent; quia (ut explicat S. Greg.) Electi sic ad bona tendunt, ut ad mala perpetranda non redeant. Qui enim perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Christum Justum instar domus supra petram fundatæ, quam nec flamma, nec venti evertent, mansuram immobilem inter tentationes significat. Omnis inquit, qui audit verba mea haec, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui edificavit domum suam supra petram, & descendit pluvia, & venerunt flumina: & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat supra petram. De conversionibus itaque defultoris merito dubitatur, an verae sint, & sincere: immo sinceritas non esse probabiliter judicatur. Hinc S. Fulgentius, Lib. 1. De Remissione Peccatorum; cap. 12. ait: Numquam diluunt gementis peccatum, quia non desunt peccare post gemitum.

Fal. 1.

Prov. 4.

Ezech. 1. S. Greg. Hom. 5. in Ezech. Math. 7.

sed iis dantur, quae Ecclesiae dispensationi credita sunt; scilicet participatione Sacramentorum, communione fustiorum; functione munerum Ecclesiasticorum, &c. Dicitur denique, Propter animam salutem, qui censuræ finis est, Poena enim medicinalis est Censura Ecclesiastica, quam Ecclesia infligit, non solum ut puniat peccatorem, sed ut eum ad Penitentiam adducat, ut constat ex cap. Ex Interit, De Constitutionibus, c. De Quod vult Deus, Extr. De Judiciis, & c. Cum Medicinalis, De Sententia Excomm. in 6. Idemque docuit S. Aug. Ser. 351. alias post Inter Hom. quinginta: Non vero (inquit) a Communione prohibere quemquam non possumus, (quamvis hac prohibitio nonnullis sit mortalis, sed medicinalis), nisi aut sponte convictum, aut in aliquo, sive seculari, sive Ecclesiastico iudicio nominatum, atque convictum.

Censuræ autem dicuntur, quod Ecclesiastici Judices, Censuram non, ita iis indictis delinquentibus punire soleant, ut sanguinem non effundant, sed sustinent, utnamque sibi proponant peccatoris emendationem.

ARTICULUS II.

Quotplex sit Censura.

Censura Ecclesiastica tres species complectitur, scilicet Excommunicationem, Suspensionem, & Interdictum, ut respondet Innoc. III. cap. Quarenti, Extr. De Verborum Significatione. Unde Irregularitas poena quidem Ecclesiastica est, non Censura. Quaedam enim Irregularitates abque crimine contrahuntur, nulla autem Censura, nisi gravis peccati reus infligitur.

Censura rursus alia est a jure, alia ab homine. Censura a jure est illa, quae fertur a Legislatore cum intentione condendi legem, seu statum generale perpetuum, poena Censura Ecclesiastica illis transgressoribus indicta. Censura ab homine est, quae fertur ab homine Jurisdictionem Ecclesiasticam habente, non intentione condendi statum, aut legem perpetuam, sed temporale, ac transitorium preceptum dandi in singulari actione, vel negotio, decreta contra inobedientes, & contumaces. Censura a jure rursus alia est late Sententia, alia Sententia ferenda. Prima est illa in quam ipso facto incurritur abque alia Sententia Judicis: altera, quae solummodo est comminatoria, nec ipso facto in eam incurritur ante Sententiam Judicis.

Censura late Sententia his verbis indicatur *Ipso jure, Ipso facto, aut late sententia*, Item his verbis, Excommunicationis sententia innotandum; vel Excommunicationis sententia innotandum. Similiter vim habent verba illa, Sententiam Excommunicationis incurrant; vel, Ecclesiastico subjaceant Interdictum. Item illa, Excommunicationis sententia se noverint subiacere. Item illa, *Sit Anathematizati macrone percussus; Anathema sit; Excommunicatus sit*. Censura ferenda Sententia judicanda est, quae verbis fusi temporis fertur, ut cum dicitur, *Qui hoc fecerit, Excommunicabitur, vel suspendetur, aut, Excommunicatur, vel suspendatur*, nisi verbo futuri temporis addatur, *Ipso facto, ipso jure, aut late Sententia*. Item haec verba, *Sententiam Excommunicationis te noverit incursum, Excommunicationem comminatoriam, non late Sententia indicant*: sicut & illa, *Sub jura Excommunicationis, sub interminatione Anathematis*. Cum enim alia restringenda sint, & in mitiore partem interpretanda secundum Regulam Juris, Legislator, & Superior non est existimandus Censuram ipso facto incurrendam tulisse, nisi id verbis diseretis expresserit.

ARTICULUS III.

De Potestate ferendi Censuras, seu a quibus ferri possint.

Potestatem ferendi Censuras Ecclesiae Christo Domino nostro traditam esse, dogma fidei est, fundatum in illis verbis, *Quaecumque alligaveritis, &c.* Et in illis Apostoli 1. ad Cor. 5. *Auferite malum ex vobis ipsis*; ut explicat S. Aug. Lib. 2. Retractationibus, c. 17. & q. 39. in Deuter. Hanc potestatem exercuit Apostolus, cum Incautosum Corinthium excommunicavit, 1. ad Cor. 5. *Et non magis lucrum habuistis, inquit, ut tollatur de medio vestrum, qui hocopus fecit. Ego quidem absens corpore, praesens autem spiritu, jam judicavi, ut praesens eum qui sic operatus est, in nomine Domini nostri Jesu Christi, congregatis vobis, & meo spiritu, cum virtus Domini nostri Jesu, tradere huismodi Satanae in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini nostri Jesu Christi. Et paulo infra: Si is, qui frater nominatur, est fornicator, aut avarus, aut idolis serviens, aut maledivus, aut ebrius, aut rapax: cum ejusmodi nec cibum sumere. Et 2. Thess. 3. *quod si quis non obediit verbo nostro per Epistolam, hunc notate, & ne commiscerimini cum illo, ut confundatur.**

Hanc potestatem in Ecclesia permanente, testimonio Patrum, & Conciliorum facile probari potest. Unum, ut alterum subijcio. Insignis est Tertullianus locus in Apologiceo c. 39. ubi sacros Christianorum Conventus describit, *Idem etiam,*

Censura d. visio.

Math. 11.

Potestas ferendi Censuras Ecclesiae Christo tradita.

etiam, inquit, exhortationes, castigationes, & Censura dicitur. Nam, & judicatur magna cum potestate, ut apud certos de Dei conspectu, summumque futurum iudicium praedictum est, si quis ita deliquerit, ut a communicatione orationis, & conventus, & omnis sancti commercii relegatur.

De eadem potestate, S. Hier. Epist. 1. ad Heliodorum ita scribit: *In veteri quidem lege quaecumque Sacerdotibus non obtemperasset, aut extra castra positis lapidabatur a Populo, aut gladio evocato subacta, contemptum expiabat, evocato. Nunc vero inobedientis spiritus mali mucrone truncatur, aut ejusdem de Ecclesia rabido Demone ore discerpitur.* Et S. Aug. Lib. De Fide, & Operibus, c. 2. malos in Ecclesia non ita tolerari docet, ut disciplinae severitas, siue diligentis solvatur omnino, atque omittatur. Neque enim quia illam primi populi permissionem Moyses Dei famulus patientissimo perseverat, ideo non in multos etiam gladio vindicavit. Et Phineas Sacerdos adulteros simul, ventos ferro ulore conficit. Quod utique Degradationibus, & Excommunicationibus significatum est esse faciendum hoc tempore, cum in Ecclesia disciplina visibilis fuerat gladius cessaturus.

Potestas ferendi Censuras Ecclesiae tradita.

Ecclesia denique in Conc. Oecumenicis congregata Haereticos, & Schismaticos Anathematizavit, siue Excommunicatione conficit, & graviorum criminum reos, latis Censuris castigavit, tum in facris illis Conventibus, tum extra, Et Conc. Constantiense inter errores Fe: vultuosos Articulos damnavit: Nullus Praelatus debet aliquem excommunicare, nisi prius sciat eum excommunicatum a Deo: & qui sic excommunicat, si ex hoc Haereticus, vel Excommunicatus.

Praelatus excommunicans Clericum, qui appellavit ad Regem, vel ad Concilium Regni, eo ipso radiatur est Regis, & Regni.

Excommunicatione Papa, vel cuiuscumque Praelati non est tenenda, quia est Censura Antichristi. Item inter Articulos Fe: Hunc pariter damnavit: Per Censuras Ecclesiasticas Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti ad sui exaltationem Clerus populum laicalem sibi suppeditat, avaritiam multiplicat, malitiam progredit, & viam praeparat Antichristi.

Et Martinus V. Pontifex Maximus redeuntis ad Ecclesiam Huiusmodi interrogari jubet, *Utrum credant, quod Papa, vel alii Praelati, & eorum Vicarii in spiritualibus habeant potestatem Sacerdotum, & Laicos inobedientes, & contumaces excommunicandi, ab Officio, Beneficio, ingressu Ecclesiae, & Administratione Ecclesiasticorum Sacramentorum suspendendi.*

Item, Utrum credant, ut inobedientis, siue contumacia excommunicatorum crescent, Praelati, vel eorum Vicarii in spiritualibus habeant potestatem aggravanandi, & reagravandi, Interdictum ponendi, & brachium faculare invocandi, & quod illis Censuris per inferiores sit obediendum.

Obijciunt S. Augustini testimonium, quo ligandi potestatem Christianis omnibus communem esse, non minus quam fraternae correctionis officium significare videtur, *Serm. 32. alias 16. De Verbis Domini, c. 4. Cepisti (inquit) habere fratrem tuum tanquam Publicanum, ligas illum in terra, sed ut iuste alliges, vide. Nam insujta vincula disrumpit iustitia. Cum autem correxerit, & concordaverit eum fratre tuo, solvis illum in terra. Cum solvitur in terra, solvitur etiam in caelo.*

Ligandi potestatem Christianis omnibus communem esse.

Math. 18.

1. Cor. 5.

pit, Ecclesiam sanctam significavit. Lib. denique De Correptione, & Gratia, c. 15. *Corripiantur inique (inquit) a Praepositis suis subditi fratres correptionibus de caritate venientibus, pro culparum diversitate diversis, vel minoribus, vel amplioribus? quia & ipsa, quae damnatae nominantur (id est Excommunicatio) quam facit Episcopale iudicium; quae poena in Ecclesia nulla major est, potest, si Deus voluerit, in correptionem saluberrimam cadere, atque proficere. Neque enim scimus, quid contingat sequentibus, aut antehemerae huiusmodi de aliquo desperandum est, aut contradicere Deo potest, ne respiciat, & deus penitentiam, & accepto sacrificio Spiritus contribulati, cordisque contriti, a reatu quavis iusta damnationis absolvat, damnatumque ipse non damnet. Pastoralis tamen necessitas habet, ne per plures, septem dira contagia, separare ab omnibus sanis moribundum, ab illo cui nihil est impossibile, ipsa forsitan separatione sanandam.*

Obijciunt, S. Jo. Chryso. Serm. De Anathemate, docere, Neminem hominem esse excommunicandum, & Qui hominem facit Anathema ab Ecclesia, adducere scriptum in extremam perniciem, usurpando dignitatem Filii Dei. Et infra: *Obsecramus, & contestamur vos, ut tanto malo desistatis. Nam is, quem tu anathematizare decrevisti, vel vivit, vel mortuus est. Quod si adhuc superest, impii agis, qui eum, qui a malo in bonum se vertere potest, crudeliter refecas. Sin mortuus est, multo magis crudelis es: quia Domino suo stat, aut cadit, non jam sub iure humano existens. En propter vos oros ne vobis haec verba mente excidant. Dogmata enim impia, & quae ab haereticis profecta, arguere, & anathematizare oportet: hominibus autem parcendum, & pro salute isorum orandum.*

S. Chryf. ferendum Censuras potestatem non negat Ecclesiae.

Resp. S. Jo. Chryso. ferendum Censuras auctoritatem Ecclesiae, & illius Praepositis non negare, sed illis duntaxat, qui nullam in Ecclesia auctoritatem habent, & nihilominus Anathema in filios Ecclesiae laicali praesumunt. Hanc fuisse ejus mentem constat ex tempore, loco, circumstantiis, personis, in quibus, & coram quibus peroravit. Hanc Sermonem de Anathemate habuit Antiochie, tempore Schismatis, quod Flaviano inter, & Paulin. post obitum S. Meletii perduravit. Utriusque partis Fideles, illi scilicet, qui Paulino, & illi, qui Flaviano communicabant, mutuum sibi inclamabant Anathema. Qui Flaviano adhaerebant, maxime omnium erant exasperati, & alios Anathemate confodiebant. Quae ab audacia illos S. Chryf. abudicit. *En specio viros (inquit) qui nullum esse Sac. Litteris germanum sensum, immo nihil omnino Sacrae Litterarum tenent, furibundos, nugaces, contentiosos, qui neque cuncti, quae dicunt, neque de quibus affirmant; in hoc uno tantum audaces, quod dogmata statuant, & Anathema declamant ea, quae maxime ignorant. Et infra. Cur potestatem assumi; quae Apostolis tantum communicata, & his, qui illorum idonei Successores? Ceterum S. Chryso. Excommunicationis ferendae potestatem in Ecclesia agnoscit Hom. 17. in Matth. Propterea (inquit) non lamentamur, & plangimus: & si viderimus vos in eisdem manentem, etiam interdiceremus omnino vobis sacri iuris ingressum vestibuli, & caelestis participationem Mysterii.*

Et Hom. 4. in Epist. ad Hebraeos: *Nemo (inquit) vincula contemnat Ecclesiastica. Non est enim homo, qui ligat, sed Christus, qui nobis haec dedit ligandi potestatem, & efficiens, ut homines in sua potestate habeant tantum honorem. Nam nos quidem uti volumus potestate ad solvendum. Immo vero volumus, ne hoc quidem esse deceat. Nullum enim volumus esse apud nos vinculum. Sed si necesse habuerimus, ignoscite. Non enim lubentes, nec volentes, sed magis quam nos vinculi dolentes, vincula injicimus. Si quis autem illa contemnat, adveniet tempus iudicii, quod ipsum docet. Leges & Hom. 15. in 1. ad Corinth. Hom. 5. in Ep. 1. ad Timoth. &c.*

Censuras ferre possunt quaecumque Jurisdictionis potestatem habent ordinariam, vel delegatam in foro exteriori: Ordinariam scilicet Concilii Generalia, & Romanus Pontifex in tota Ecclesia; Patriarchae, Concilia Provincialia, Archiepiscopi, Episcopi habentes Clerum, & Populum in suis Provinciis, aut Diocessibus, Legati Apostolici, Vicarii Generales Episcoporum, Capitulum Sede vacante, ejusque Vicarii, Praelati Regulares, id est, Moderatores, Generales Ordinum, Abbates, Provinciales, Priores, Guardiani, Correctores, Rectores, Ministri; seu alio quovis nomine vocentur, Monasteriorum, siue Religiosorum Domorum Superiores; non Parochi, non Abbatiales. Delegatam potestatem habent ferendi Censuras, quibus Jurisdictio Ecclesiastica in foro exteriori demandata est a Superiore legitimo, vel ex legitima, & probata consuetudine quaestae. Quae quidem Jurisdictio, non Multieribus, nec Laicis; nec Religiosis etiam viris prima Tonfura nondum initiatis, neque Clericis conjugatis jure committi potest. De his inter Juris Canonici peritos, & Theologos, qui de Probatione egerant, convenit, ut Canonas ad singulorum probationem cangerere non sit opus.

A quibus Censura ferri possint.

ARTICULUS IV.

Quam ob causam ferri possit Ecclesiastica Censura.

I. Censura solum propter culpam ferri potest. Poena enim spiritualis est, adeoque non nisi propter culpam indiget.

genda. Medicina est, quamobrem morbum peccati supponit. Idque jus omnino postulat, c. sacro. Extra. De Sent. Excomm. Et quidem culpam propriam illius esse necesse est, in quem fertur Censura, si sit Excommunicatio. Nemo enim propter alienum peccatum excommunicari potest, ut confirmat can. si habes, causa 24. q. 3. Suspendio autem, quia in communitatem ferti potest, ut probat cap. Quia scpe, tit. De electione, &c. si Sententia. tit. De Sent. Excomm. in 6. & fieri potest, ut in communitate aliqui sint immunes a culpa, satis est hac in hypothesi, ut reus sit communitas, in quam Censura directe fertur. At cum Suspendionis Sententia fertur in hominem singularem, absque propria illius crimine ferti non potest. Interdictum vero id proprium habet, ut in aliquos ferti possit sine culpa eorum personalis, & propria, ut habetur ex eodem c. si Sententia; sed tamen fertur semper ob peccatum saltem alterius, propter quod eos etiam, qui sunt infantes, penas aliquas pari minime injustum est, quatenus ad reum aliquo modo pertinent: sicut membra quædam corporis propter alia patiuntur. Ecclesia itaque propter commune bonum, & ad majorem terrorem incutendum ei, qui deliquit, Censuram interdici aliquando etiam imponit eis, qui non delinquerunt. Atque ob eandem causam quandoque locus Interdictio supponitur in execrationem criminis, ad rei terrorem, & ad excutiendum reliquos, ut solliciti sint de reo ad penitentiam, & obedientiam Ecclesie revocando.

Propter peccatum mere internum ferti Censura non potest.

1. Reg. 16.

II. Propter peccatum mere internum, & sola mente, re volutate consummatum ferti Censura non potest, sed necesse est, ut in actum externum prodcat. Ecclesia enim de occultis non iudicat, sed tantum de manifestis, ut constat ex c. Tu nos, & cap. Sicut tuus, Extra. De Simonia. Idque ex Apostolo confirmatur, 1. ad Cor. 4. Nolite (inquit) ante tempus iudicare, quoad usque veniat Dominus, qui & illuminabit abscondita reborum, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique a Deo: Hoc iudicium solius Dei proprium esse significans: Quoniam homo videt ea, que patent: Dominus autem intrinsecus. Id confirmat Axioma illud Juris, can. Christiana; causa 32. q. 5. Non habent latentia peccata vindictam: & illud, Cogitationis tantam nemo patitur: cum scilicet intra fines cogitationis, & voluntatis sinitur, nec tentatur voluntatis executio. Quomobrem cum excommunicantur credentes talem errorem, aut non credentes talem veritatem, c. Excommunicamus 1. §. Credentes præterea, & cap. Excommunicamus 2. §. Si quis autem, Extra. De Hæreticis, sermo est de illis, qui errorem suum verbo, vel factu exterius prodant. Atque hoc etiam sensu intelligenda sunt verba Conc. Gangrensis Can. 19. relata a Gratiano Can. Si quis eorum, dist. 30. Si quis Jernia Ecclesie putaverit esse contentendam, perfectam in sua conscientia iudicans rationem, Anathema sit. Exem enim verba, si quis putaverit contentendam, solam excommunicationem interiore non significat, sed quæ prodit in actum externum, quod Vestio Dionysii Exigui clarius explicat. Hunc enim Canonem ita reddit: Si quis eorum, qui continentia student, absque necessitate corporea, tradita in commune Jernia, & ab Ecclesia custodita, superbiendo dissolvit simulo sua cogitationis impulsus, Anathema sit.

Censura ob peccatum dumtaxat mortale ferti potest.

III. Censura ob peccatum dumtaxat mortale infingi potest, non quodlibet, sed specialis quadam gravitate notandum, aut quod scandalum generet, aut pacem perturbet, aut grave damnum afferat, quod alia via commode impediri non possit. Unde Conc. Aurelian. 4. Can. 2. pro levis culpæ aliquem excommunicari vetat. Nullus (inquit) sacerdotum quemquam reita fidei hominem pro parvis, & levis causis a Communione suspendat: præter eas culpæ, pro quibus assigni Patres veteri ab Ecclesia iusserant committerent. Refertur Can. Nullus, causa 11. q. 3. Et Conc. Meliten. Can. 56. Statuit, Ut nemo Episcopus quemlibet sine certa, & manifesta peccati causa Communionem privet Ecclesiasticam. Anathema autem sine consensu Archiepiscopi, aut Cœpiscoporum, prælatum etiam Evangelicæ admonitione, nulli imponat, nisi iuxta Canonica docet Auctoritas, quia Anathema æterna est mortis damnatio, & non nisi pro mortali debet imponi crimina, & illi, qui aliter non potuerit corrigi. Refertur Can. Nemo Episcopus, causa 11. q. 3. Idemque confirmat Conc. Tridentinum sess. 25. De Reformatione, c. 3. IV. Censura ferti non potest pro peccato jam commissio, nisi intercedat contumacia, ut colligitur ex verbis Christi Matt. 18. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus. Unde Monitio Censuræ inflictionem præcedere debet secundum Canones. Et certe cum sit pena medicinalis, pro delicto præterito, in quo reus permanere non vult, ferti non potest: alioquin vindicta esset, non medicina.

Censura ferti non potest nisi in contumacia.

Id confirmat S. Th. in 4. Sententiar. dist. 18. q. 2. art. 1. q. 3. Per excommunicationem (inquit) iudex Ecclesiasticus excommunicatos excludit a Regno quodammodo: unde cum non debeat excludere nisi indignos, nec aliquis reddatur indignus, nisi per peccatum mortale amiserit caritatem, que est via ad Regnum; ideo nullus excommunicari debet, nisi pro peccato mortali. Sed quia excommunicatio est gravissima poenitentia, pena autem medicina sunt: sapienter

autem Medici est a levioribus medicinis incipere; & minus periculosi, ideo excommunicatio infingitur debet etiam pro peccato mortali, nisi contumax fuerit; vel non veniendo ad Iudicium; vel ante terminationem Iudicii sine licentia recedendo; vel determinationem non patendo: tunc enim postquam monitus fuerit, solidare contempserit, contumax reputatur. Excommunicatio debet a Iudice jam non habente, quid contra ipsum faciat amplius. Unde si qui Canones pro peccato præterito Censuram fuerint, intelligenda semper est conditio de futuro, vel quoad restitutionem, vel quoad satisfactionem; vel remotionem scandali: & Censura ligatur, qui hoc, vel illud crimen commisit, nisi respiciat, nisi satisfactis, nisi scandalum removerit, &c. Quamquam propter peccatum præteritum infingi pena aliqua nulla potest intercedente contumacia, v. g. privatio Officii, aut Dignitatis, separatio ab Altari, & a Communione Corporis, & Sanguinis Christi certo tempore, sed huiusmodi pena proprie Censuræ non sunt. Sic exponitur Can. Tanta, dist. 86. quod doctum mensum spatium excommunicatos esse decernit. S. Gregorius illos, qui prævium consilium Episcopo cuidam dederant; ita tamen, ut in intra illud tempus in mortis periculum venirent, Visticum non privarentur. Privatio enim illa Eucharistie per duos menses, Excommunicatio minus proprie vocatur.

ARTICULUS V.

Qui Censura ligari possunt.

Censuris ligari possunt quilibet adultæ ætatis homines baptizati sui compores, non perpetuo æmentes; non in mortis periculo, qui foro Militantis Ecclesie non subiacent. In mortuum tamen ferti potest declaratoria Sententia Censuræ, quam vivens incurrit: atque hoc nomine Hæreticis post mortem Anathema dicitur: & quicumque Excommunicationis vinculo ligati obierint, sepultura facienda, & suffragiis Ecclesie privantur. Hoc sensu infingi debet Can. Sana, causa 24. q. 2. Can. Neque, dist. 88. ex S. Cypriano sumptus ex Epistola ad Clericum, & Plebem Furnianorum, & Cap. Si quis Episcopus, Extra. De Hæreticis. Quod autem mortui interdum ab excommunicatione absolvantur, non probat, eos Ecclesie foro obnoxios esse, sed Censuram morte solutum, si penitentis (ut præsumitur) obierit, qui ligatus erat, in Ecclesie foro aliquo modo manifeste, quoad sepulturae sacra, publicorumque suffragiorum privationem. Quod ita ab Ecclesia statutum, ut majori timore, ac reverentia erga Censuras efficerent Christiani, magisque solliciti essent de Absolutione obtinenda propter periculum mortis. Hæc autem disciplina de Absolutione interdum post mortem tribuenda excommunicatis nititur Cap. A nobis, 2. & Cap. Sacri, Extra. De Sentent. Excom. In primo sic respondet Innocent. III. Iudicium Dei veritati, que non fallit, nec fallitur, semper innotuit: Iudicium autem Ecclesie nonnumquam opinione sequitur, quam & fallere sepe contingit, & falli, propter quod contingit interdum, ut qui ligatus est apud Deum, apud Ecclesiam sit solutus, & quilibet est apud Deum, Ecclesiastica sit Sententia innovanda. Vinculum ergo quo peccator ligatus est apud Deum, in culpa remissionem dissolvitur: illud autem, quo ligatus est apud Ecclesiam, cum sententia remittitur, relaxatur. Quod in susceptione Lazarii, sermo Evangelicus manifestat: quem prius Dominus suscitavit, & Apostoli præcepit postmodum solvere, suscitavit. Unde quantumcumque se quis iuramento præstitit, quod Ecclesia mandato præterit, humilitate curavit, quantumcumque penitentiam signa præcesserint, si tamen morte prævenit, Absolutionis non potius beneficium obtinere, quamvis absolutus apud Deum fuisse credatur, non tamen habendus est apud Ecclesiam absolutus: potest tamen & debet ei Ecclesia beneficium subornari, ut si de ipsius æventis penitentia per evidentia signa confiderit, desuncto etiam Absolutionis beneficium impendatur. Nec obstat, quod Ecclesia legitime attributa potestas ligandi, atque solvendi homines super terram, tamquam non possit solvere, & ligare sub terra sepultos: & quod legitime non communicetur mortuo, cui non est communicandum: & vivorum est communicatio non fuerit, communicandum tamen illi fuisse, quem non contempserit Religio, sed necessitatis articulo impeditur, & in certis casibus a Canonibus denotatis ligasse legatur Ecclesia mortuis, & solvissit.

Ut autem incurritur in Censuram, necesse est, ut homo sit Censuræ capax, non solum pro tempore, quod imperavit facinus propter quod illa contrahitur, sed etiam pro tempore, quod idem facinus executioni mandatur. Unde si quis mandavit, dum viveret, interfici, ut peccati Clericum, & mortuus est, antequam nefaria iusto executioni mandaretur, non ligatur excommunicatione lata in Cap. Si quis suadente, quamvis in eam incurrat non tantum, qui per se ipsam, sed etiam, qui ea auctoritate, vel mandato Imperatoris injicit temere violentus in Clericum, ut habetur Cap. Mulieres, §. Illi vero; Extra. De Sent. Excommunicationis. Hominem porro una cum Censura ligatum, altera non tantum diverte, sed ejusdem etiam speciei ligari posse, totque Censuras contrahi, quot numero præterit facti-

An censura ferti possit in mortuo.

Qua ratio non ob excommunicationem absolventur.

nois, quibus annexa Censura est, Juris Canonici Periti, & Theologi summa confessione docent, post S. Th. in 4. Sententiarum; dist. 18. q. 2. art. 3. q. 3.

ARTICULUS VI.

Quibus de causis nulla, & irrita, vel injusta Censura sit.

Censura nulla, & irrita est tribus de causis: primo defectu Jurisdictionis in eo, a quo fertur: secundo defectu causæ legitimæ, tertio defectu ordinis ad iudicium substantiam requisiti.

Ob primam defectam, scilicet Jurisdictionis, non est Censura, quæ fertur a non Iudice, ut colligitur e can. Sententia; causa 11. q. 3. quo Sententia Pastoris non alterius, timenda dicitur. Nulla pariter Censura lata ab Excommunicato, vel Suspendo, si non solum ab Ordine, sed etiam a Jurisdictione suspensus sit, ut habetur Can. Audivimus, causa 24. q. 1. Item lata ab infano, id est, qui absque Institutione Canonica Dignitatem ecclesiasticam obtinuit, ut colligitur ex Can. Alienatione; causa 15. q. 2. Id confirmat S. Thom. in 4. Sententiarum; dist. 18. q. 2. art. 2. q. 3.

Hinc sequitur, I. Censuram ab Episcopo latam exte prium territorium, ac Diocesan, & in loco excepto, cum ad illum serendam contentiosa, & ut loquantur Jurisdictione opus esse, nullam esse. Jurisdictione enim fecerit more, sedendo scilicet pro tribunali, & cum cogitione causæ extra propriam territorium exerceri non potest absque licentia Ordinarii.

II. Colligitur, Censuram ab Episcopo latam per odium Sacerdoti non ligari ejus subditos in aliena Diocesi, si licentia, ut constat ex Cap. Ut animarum, Tit. I. Constitutionibus; in 6. Statim (inquit) Episcopi, quos omnes, qui factum commiserint, excommunicationis Sententia promittatur, subditi ejus factum extra ipsius Diocesis committentes minime ligari consuevit; cum extra territorium Jus dicimus non pariter impo. Censura autem pro modum statuti lata in Clericos non residentes, ut ad Synodum non antecedentes a proprio Episcopo delinquentes ligat, quamvis in aliena Diocesi existant. Peccatum enim omissionis illi committit censetur, ubi actus prescripti exercendus erat.

III. Colligitur, Censuram a Superiore latam per odium Sententiae ligari illius subditos in aliena etiam Diocesi existentes. Id enim discrimen inter Statutum, & Sententiam intercedit, quod Statutum territorium respicit, seu personam subditas in territorio Superioris degentes: Sententia vero personam ipsam respicit, cujus contumacia coacta est. Unde Parisiensis Episcopus Sententiam excommunicationis ferre potest contra fures, qui Parisiis gratum commiserint, nisi quantumpræstiterint, eo vinculo fures illi ligantur, quamvis in alienam Diocem se receperint, & domicilium mutaverint, quia mane subditi ratione delicti, quod in alieno territorio patratum est, ut constat ex Cap. Licet, Extra. De Foro competentis quod rationes, siue causis quorum assignat, quibus fore regulariter quis fertur, scilicet delictum, contractum, domicilium, & rem, de qua contra possessorem litatur. Censuram quoque ferre potest Episcopus in reum, si domicilium mutavit data opera, ut Jurisdictionem illi declinet, vel etiam bona fide, & causæ cognitio in foro suo fuerit inchoata, ut constat ex Cap. Proposui, Extra. De Foro competentis, ubi Greg. IX. sic respondet eidem Episcopo: Proposui nobis, quod quidam subditi tui ad persequendum causam adversarii tua te legitime citas ad causam, quia postmodum Jurisdictionem alterius assumpisti, tunc intendis iudicium declinare. Porro tua Prædona dubium esse non credimus, quod in prædicta causa iure vocandi forum non habes, quæsi ab altero jam prævenis.

IV. Colligitur, Nullam fore Censuram, quam quereret in seipsum, vel æqualem, vel Superiorem, quæ in seipsum, vel in Superiorem, vel æqualem nullam jurisdictionem habet. Ita S. Th. in 4. Sententiarum; dist. 18. q. 2. §. 3. q. 1.

V. Nullam esse, & irritam Censuram latam, & poquam Appellatio legitime interposita est. Quis Per Appellationem interponitur, Excommunicatus: videtur Jurisdictione dorisse, ut respondet Innoc. III. Cap. Passoralis, Extra. De Sententia Excomm. id est, Iudicis, qui Censuram sub conditioe tulerit, Jurisdictione suspensa est, causamque ad Superiorem Judicem devoluta. Episcopus v. g. fert Censuram Subnitio, vel Excommunicationis in Clericum, nisi in duos menses compareat in foro Ius. Clericus appellat ab iudice Sententia Episcopi nihilominus contondit illa Censura huiusmodi ligari: frustra quidem & perperam quia Appellatio ad Metropolitanum suspendit Jurisdictionem Episcopi hac in causa, adeoque, & latam ab eo Sententiam, ut respondet Celest. III. Cap. Præterea 2. Extra. De Appellationibus, cujus hæc sunt verba: Requisivi sumus si quis Iudex ita protulerit Sententiam: Nisi sompnonis intrajugis dies satisfeceris, te excommunicatum, vel suspensum, vel interdictum esse cognoscas: ille, in quem fertur Sententia, me-

Appellatio legitime interposita suspendit.

do tempore appellans, ad diem statutum minime satisfeceris, utram ille Sententia tali ligetur, aut interpositione Appellationis tunc existat: videtur autem nobis, quod huiusmodi Sententiam Appellationis obsequium debet impedire. Idem confirmatur ex c. Cum contingat; Extra. De Officio, & Potestate Iudicis Delegati. Ex c. Per tuas, Extra. De Sententia Excomm. & c. Silet, sub eodem tit. in 6.

Ut autem legitima sit Appellatio, necesse est, ut sit ex causâ probabili, sufficiente, expressâ, & coram Iudice lato legitime probanda, si Sententia sit interlocutoria, iuxta c. Ut de ma. hiris, Extra. De Appellationibus. At vero si peremptoria Sententia fuerit, simplex Appellatio, causa etiam non expressa, sufficit ad Suspensionem Censuræ, ut vulgo docent Juris Canonici Periti. Et hæc quidem forum externum spectant, in foro vero Conscientiæ si quis mala fide appellat, ad prorogationem legitime, sciens Appellationem esse injustam, nullaque causâ legitime factam, huiusmodi Appellatio vim Censuræ non suspendit: quia nemini fraus sua parocriari debet, siue dolus: neque vera illa defensio est, sed offensio. In foro tamen exteriori hanc semper vim habet Appellatio, quamdiu non probatur mala fides, in quibus non est Appellatio: Excipiendæ sunt causæ, in quibus non est Appellatio: locis secundum Canones, ut causis Fidei, vel hominis Religiosi, quando secundum Regulam corrigitur, ut habetur c. Ad nostram, & c. Reprehensibilis, Extra. De Appellationibus: Quæ quidem Decretis intelligenda sunt de Disciplina Regulari, quæ sit ad Penitentiam, & Extra Judiciali.

Præterea, ad Appellationem legitimum necesse est, ut legitimum tempore fiat, id est, intra decem dies, & dilata Sententiæ computandos, quod tempus est appellandi in causis omnibus iure præscriptum, c. Quod ad consultationem, Extra. De Sententia, & de re iudicata: aut certe ante conditionis in Censura expressæ tempus expletum, ut Auctores Juris Canonici consulessum docent, qui responso Celestini III. c. Præterea supra laudato nituntur, in iuncte legitimum Appellationem censeri, quo medio tempore interjecta est, id est, ante diem explendæ conditionis peremptorie statutam.

Verum Censuræ absolute, & absque conditione lata: effectum non suspendit Appellatio: etiam ante denuntiationem interposita sit, ut docet Can. Passoralis, Extra. De Appellationibus, quia (inquit) Excommunicatio executionem secum trahit.

Sequitur sexto, Censuram a Iudice, quem reus servato Juris ordine recusavit, latam, antequam recusationis causæ legitime examinentur, nullam, & irritam esse.

Sequitur septimo, Irritam esse Censuram, quam Iudex in propria causâ tulerit, & in vindictam propria injuriz, ut S. Gregor. respondet Januario Episcopo, & refertur Canon. Inter querelas, causa 23. q. 4. Eundem enim Auctorem esse, & Iudicem, jus ipsum naturæ verat. Excipitur casus necessitatis defensionis, in quo Episcopus, ut alius Iudex Ecclesiasticus Censuram ferti in eum, qui sibi vim inferit. Vim enim vi repellere licet. Atque eam exceptionem approbat Innocent. III. c. Delictis, tit. De Sententia Excomm. in Sexto.

Sequitur octavo, Irritam esse Censuram a Metropolitanano latam in subditos Suffraganeorum suorum, nisi in casu Appellationis, aliusve casibus in Jure expressis, quis in eos Jurisdictionem non habet.

Altera causâ, propter quam nulla est, & irrita Censura, est defectus causæ legitimæ, ut si quis Iudex Ecclesiasticus subditum nullius criminis reum excommunicat, vel suspendat, aut Sacris interdicit, nulla alia causâ impulsus, quam perversa sua voluntate: aut si pro levi culpa Censuram ferat; aut si in ipsa Sententia causam proferat insufficientem, & iniquam exprimat, v. g. quod Missam quotidie non audiat, vel celebrat, quod Cœnionis Pænis diebus non adest; vel subditis sub pena Excommunicationis prohibet, ut præcipit aliquid contra Jus. Tunc enim Sententia continere dicitur errorem intolerabilem, propter quem nulla, & irrita merito pronuntiatur, c. Per tuas, Extra. De Sentent. Excomm. & c. Silet, sub eod. tit. in Sexto.

Quamvis porro in foro exteriori irrita non sit Sententia, in qua error intolerabilis non exprimitur, si tamen sufficiens, & legitima causâ Censuræ deficiat, & propterea in Sententia taceatur, Censuræ etiam per se nulla, & irrita est: unde si ab illa appellatur, & defectus huiusmodi coram superiori Iudice probetur, irrita declarabitur; nec is, in quem lata est, Absolutione indiget, ut constat ex Can. Cui est, Can. Irritam, Can. Cessit, Can. Quid obest, Can. Non debet, & Can. Illud plane, causa 1. q. 3. Idemque confirmat Regula Juris 64. in 6. Quæ contra Jus sunt, debent pro infectis haberi.

Tertio, nulla, & irrita Censura est defectu ordinis ad Iudicium substantiam requisiti; cum, v. g. legitima citatio partis non præcesserit, cum causâ Censuræ legitime, & iuridice probata non est, reusque legitimis documentis, seu testimonio non convictus, aut sponte confessus; cum de iure deest aliqua conditio, vel Jure naturæ, vel specialiter Jure positivo ita præscripta, ut illius defectu Sententiam nullius roboris fore delectatur. Talis est Admonitio Canonica, & competens, & in certis casibus Jure expressis, nem-

Cov. Nat.

Index in propria causa Censuram ferre, regulatice non potest.

Censura nulla est ob defectum ordinis legitimæ defensionis.

qui merentur: ut puniantur in hoc, in quo delinquere presumpserunt.

Si quis tamen post collationem Beneficii sibi factam, & ante acceptationem subsecutam excommunicatus, non statim privatur iure ad illud Beneficium per collationem sibi...

Storum etiam Beneficiorum ante excommunicationem legitime possessorum fructibus privari potest excommunicatus, adeoque & Pensionibus Ecclesiasticis, ut colligitur ex cap. Passoralis, §. Verum, Extra. De Appellationibus, cujus hac...

Sexto, privatur excommunicatus usu spiritualis Jurisdictionis in foro exteriori, ut colligitur ex canone Audivimus, causa 24, qu. 1. ex cap. Romano Ecclesia, tit. De Officio Vicarii, in Sexto, ex cap. Si is, cui tit. De Officio, & potestate Judicis Delegati, ibidem. Item ex cap. Decernimus, tit. De Sententia Excomm. & cap. Peniens, 2. De Testibus, in 6. Quae regula extenditur ad omnes actus Jurisdictionis quales sunt, percipere leges, vel statuta condere, iudicium ferre, & alii similes, quos recensent c. Accedentibus, Extra. De Excessibus Pralatorum, & c. Dilectus filius, Extra. De Officio Ordinarii. Huc etiam spectat Jurisdictionis delegata, quae fit ab excommunicato fiat, nulla proflus, & invalida est. Quae vero Jurisdictionis delegata est ante excommunicationem delegantis, eo excommunicato suspenditur, si res sit integra; non vero si jam inchoata sit causa cognitio.

Atta tamen excommunicati, qui Jurisdictionem suam exercent (quod absque novo peccato mortali non potest) valida sunt, & rata, nisi sit publice, ac nominatim denuntiatus, vel nisi ita notorie in excommunicationis Sententiam constitit incidisse, ut nulla possit tergiversatione celari. Id constat ex Constitutione, quae incipit: Ad vitanda scandala.

Postremo privatur excommunicatus omni civili, & politica cum aliis Fidelibus communicatione, exceptis tantum casibus in Jure expressis. Quamobrem & osculum pacis, omnique signum specialis amicitiae, & benevolentiae, & familiare colloquium sive per verba, sive per litteras, sive per natus, omnis salutatio honorifica, seu reverentiae testimonium; conversatio, societatis, vel contractus genus omne, communis denique refectio, & cohabitatio cum excommunicato Sacris Canonibus prohibetur, scilicet can. Si quis Apostoli, causa 11. qu. 3. & can. Ad mensam, ibidem, cap. Nuper, & cap. Si aliquando, Extra. De Sententia Excomm. & cap. A nobis, Extra. De Exceptionibus. Quae hoc Verficulo exprimitur.

ARTICULUS V.

REGULAE PRAXIM SPECTANTES.

Circus Excommunicationem.

REGULA PRIMA.

Si quem sub hac forma verborum, illum excommunico, vel simili, a Jure suo excommunicari contingat: dicendum est, non tantum minori, sed etiam majori excommunicatione esse ligatum.

ITA Gregorius IX. cap. Si quem, Extra. De Sententia Excommunicationis.

REGULA II.

Lethalis peccati reus est, qui pro excommunicationis publicae, ac nominatim orat inter preces, quae Ecclesia nomine, & pro eius auctoritate membris sunt.

Hanc enim suffragiorum Communionem intercepti Excommunicatio: Quia Ecclesia per excommunicationis Sen-

Omni communicatione etiam Civili cum aliis Fidelibus privatur excommunicatus.

De Excommunicatione.

sentiam separat excommunicatus ab universitate Fidelium; pro quibus suffragia facit. Unde suffragia Ecclesia eis non profert, quae pro tota Ecclesia sunt, nec ex persona Ecclesiae oratio pro eis inter membra Ecclesiae fieri potest, quamvis aliqua persona privata possit ad eorum conversationem aliquod suffragium per intentionem dirigere. Verba sunt S. Th. in 4. Sentent. dist. 18. qu. 2. art. 1. qu. 2. ad secundum. Quamobrem, qui pro excommunicatione publice, ac nominatim orat, Ecclesiae nomine, & inter eas preces, quae pro Ecclesia membris sunt, lethali ter peccat, cum Ecclesiae Statuta violat in re gravi.

REGULA III.

Pro Excommunicationis privatum orandum est, ut ad Penitentiam redeant, & a fornicando vinculo solvantur.

Hanc Regulam tradit S. Bernardus Lib. De Gradibus Humilitatis. cap. 22. Abste, (inquit) a nobis, ut etiam pro talibus, etsi palam non presumamus, vel in cordibus nostris orare cessemus, cum Paulus eos quoque lugeret, quos sine Penitentia mortuis fecerat. Etsi enim a communibus orationibus ipsi se excludant, sed ab infidelibus omnino non possunt. Viderint tamen in quanto periculo sint, pro quibus Ecclesia palam orare non audeat, quae scilicet orat pro Judaeis, pro Haereticis, pro Gentilibus orat. Cum enim in Paraveve nominatim oratur pro quibuslibet malis, nulla tamen mentio fit de Excommunicatis. Et certe cum Excommunicatio sit medicinalis, & ex caritate infligi debet, diligenter, & serventer orandas est Dominus, ut ipsi excommunicatis salutaris sit, & eos ad veram Penitentiam adducat. Quidam vero Deum pro illis privatim oramus, quos Deus ad Ecclesiam redacere vult, & potest. Qui Non vult mortem peccatoris, sed magis, ut convertatur, & vivat: Praeterea de nomine desperandum est, quia videtur, adeoque nec de ipsi excommunicatis. Nec enim pro illo imprudenter oratur, de quo non desperatur; (inquit S. Aug. Lib. 1. Retractationum, cap. 19.) Hinc Gelasius I. Pontifex Maximus, in Tractatu de Anathematis vinculo, nullum esse peccatum docet, pro cujus remissione non orat Ecclesia.

Id confirmat S. Thomas, in 4. Sentent. dist. 18. qu. 2. art. 1. Quae tunc. 1. ad primam Pro infidelibus (inquit) oratur; sed ipsi fructum orationis non percipiunt, nisi ad fidem convertantur. Similiter & pro excommunicatis orari potest, quamvis non inter orationes, quae pro membris Ecclesiae fiunt, & tamen fructum non percipiunt, quia in excommunicatione manent, sed oratur, ut dicitur eis Spiritus Penitentiae, ut ab excommunicatione solvantur.

REGULA IV.

Lethalis peccatum committit Excommunicatus quodlibet suscipiens Sacramentum.

Id enim sacris Canonibus prohibetur est, c. Cum illorum, & c. Si quem, Extra. De Sententia Excomm. & c. Illud Dominus, & c. Si celebrat, Extra. De Clerico excommunicato ministrante. Cum autem hoc prohibitio fit in materia gravi, illius transgressio lethale est genere suo peccatum est, utpote contra reverentiam Sacramentum debitam, adeoque sacrilegium. Nec refert, an Excommunicatus denuntiatus sit, vel non: Constitutio enim, Ad vitanda scandala, non facit excommunicatis, neque novum ipsi jus tribuit, ut Canonici Juris, Theologiae Periti summo consensu asserunt.

REGULA V.

Sacerdos Sacramenta excommunicato denuntiat, & vitando administrans non solum lethali ter peccat, sed in minorem excommunicationem, aliasque poenas incurrit.

Lethali ter peccat, quia prohibitionem Ecclesiae violat in re gravi. Omnem namque communicationem cum excommunicatis, praesertim in divinis, prohibet Ecclesia cap. Significatis, Extra. De Sentent. Excomm. Quod autem minorem excommunicationem Jure novo incurrit, pariter certum est; cum ex lata sit generatim contra omnes, qui communicant cum Excommunicato, maxime in divinis, c. Nuper, Extra. De Sentent. excomm. Ac praeterea incurrit ipso Jure Interdictum ab ingressu Ecclesiae, ut coarctat ex c. Episcopus, Tit. De Privilegiis in 6. In Majorem tandem excommunicationem, quae Summo Pontifici reservatur incurrit Clerici, qui scientes, & sponte cum excommunicatis a Summo Pontifice communicant, ut habetur c. Significatis, Extra. De Sentent. excomm. cujus haec sunt verba: Clericus, qui scienter, & sponte participaverint excommunicatis a Nobis, & ipsi in Officiis receptorum, eadem excommunicationis Sententia cum ipsis non dubitamus revolvit. Haec poena non Laicos spectat, sed Clericos, qui scientes, & sponte, non qui ignari, vel coacti communicant cum excommunicatis a Summo Pontifice, postquam nominatim denuntiati sunt, eos ad divina Officia recipientes.

Idem confirmat S. Thomas, in 4. Sententiarum, dist. 18. qu. 2. art. 4. Quae tunc. 2. Excommunicatio (inquit) potest ferri in aliquem dupliciter: aut ita, quod ipse

Ezech. 11.

De Excommunicatione.

RE.

REGULA VI.

Clericus excommunicatus Missam celebrans, aut coram se jubens celebrari, vel quodvis aliud Ordinis sui sacrum Ministerium sollemniter exercens, in irregularitatem incurrit.

Illud colligitur ex cap. Illud Dominus, Extra. De Clerico excommunicato ministrante, cujus haec sunt verba: Illud autem, quod sub specie Divina sibi fecit (psistquam se a Nobis excommunicatum noverat) celebrari, & Communioni Fidelium se ingerit, potius contra eum facere credimus, quam pro eo: cum sub specie Penitentiae non debuerit deliquisse. Et infra: Cum eo misericordiam faceret, poenam quam Canon infligit his, qui post Excommunicationem divina praesumpterunt Officia celebrare, vel se celebrationem ingererent divinarum, ei non duximus infligendum. Canon laudatus est, Can. Si quis Episcopus, Causa 11. qu. 3.

Idem confirmatur ex c. Cum illorum, Extra. De Sententia Excomm. Et cap. Ite tui, in Sexto, Tit. De Sententia Excomm. ita statuitur: Ite, cui est Ecclesia Interdictus ingressus, (cum sibi per consequens censetur in ipsa divinarum celebratio Interdictus) Irregularis efficitur. Et contra Interdictum hujusmodi Interdictus in ea se ingerat, in suo agere Officio, sicut prius. Idem confirmat Innoc. III. in c. Cum aeterni, Tit. De Sententia, ibi judicata, in Sexto, cujus haec sunt verba: Si suspensus durante damnabiliter ingressus sit Divinis, Irregularitatis laqueo se involvat, secundum Canonice Sanctiones: a qua non nisi per Summum Pontificem poterit liberari.

REGULA VII.

Clerici excommunicati, vel Interdicti, si ante Absolutionem divina celebraverint Officia, nisi moniti absque mora ad Penitentiam redeant, perpetuae depositionis poena placentur.

Hanc Regulam tradit Alex. and. III. c. Clerici, Extra. De Clerico excommunicato ministrante, cujus haec sunt verba: Clerici autem, si qui a suis, aut etiam de Mandato Romani Pontificis ab aliis Episcopis Interdicti, vel excommunicati, ante Absolutionem divina Officia celebraverint: nisi moniti sine dilacione redeant, perpetuae depositionis sententiam pro nullo sane tenentur incurran. Clericos excommunicatos, vel suspensos, qui divina Officia celebrare praesumpserint, vel praesumpserint, omnibus Beneficiis Ecclesiasticis spoliati possunt, respondet Innoc. III. c. Externitatis, ibidem.

REGULA VIII.

Si notorius, aut nominatim denuntiatus Excommunicatus inchoata Missa adveniat, nec monitus exire velit, aut non ejici possit, a Sacri professionis abstinendum est, nisi forte Canon sit inceptus.

De Excommunicatione.

Hanc Regulam unanimi consensu tradunt Canonici Juris, & Theologiae Periti. Excommunicatus vero, vel Interdictus, qui admitti permissit excommunicatum, corumque in hujusmodi perniciosa fautores, novo excommunicationis ipso facto Summo Pontifici reservato vinculo ligari, declarat Clementina, Graviss, Tit. De Sententia Excommunicationis.

REGULA IX.

Clericus, qui dubitat de excommunicatione in se lata, si vero non aliter eam novit, quam per famam publicam, si Irregularis, si Divina celebret, aut Sacros Ordinum suorum actus exercent.

Hae Regula nixitur Innoc. III. Responso, c. Illud Dominus, Extra. De Clerico excommunicato ministrante, cujus haec sunt verba: Quia in dubiis vitiosior est eligenda, etsi de lata in eum sententia dubitaret, debuerat tamen potius se abstinere, quam Sacramenta Ecclesiastica pertractare.

REGULA X.

In Irregularitatem non incurrit Sacris operando, qui se suspensum esse, vel excommunicatum probabiliter ignorat: sed si ignorancia crassa sit, & supina.

De Excommunicatione.

Hanc Regulam tradit Greg. IX. c. Apostolica Sedis, Extra. De Sententia Excomm., cujus haec sunt verba: Verum quis tempore Suspensionis ignari celebrasset Divina, vos reddidit ignorantia probabilis excusatos. Ceterum si forte ignorantia crassa, & supina, vel erronea fuerit, propter quod dispensationis gratia ageratis, eam vobis de benignitate Apostolica indulgemus.

REGULA XI.

Sacra Concioni in Templo interesse potest quilibet excommunicatus.

Id constat ex c. Responso, Extra. De Sententia Excommunicationis, quod Innocentii III. Rescriptum est ad Ferr-

riensem Episcopum. Postulas (inquit) edoceri, an cum Ferrarienses civis Excommunicati, & Interdicti Sententia sint ligati, licet tibi viros, & mulieres semel in hebdomada, vel in mense apud aliquam Ecclesiam convocare, quibus praedicet verbum Dei, & eisdem ad correctionem inducas. Super quo respondemus, Quod sine scrupulo conscientiae hoc facere poteris, cum videris expedire: dummodo contra formam Interdicti nullum eis divinum Officium celebretur.

Confirmatur ex Conc. Carthaginensi 4. Can. 84. Episcopus inquit, nullum prohibeat ingredi Ecclesiam, & audire verbum Dei, sive Gentilem, sive Haereticum, sive Judaeum.

REGULA XII.

Majori excommunicatione irretitus, vel suspensus ab homine, voce activa, & passiva in electionibus canonicis privatur: si nominatim sit denuntiatus, vel palam notum sit, illum in has Censuras incurrisse.

Id colligitur ex c. Cum dilectus, Extra. De Consuetudine, cujus haec sunt verba: Quia novis consistit electionem ipsam a suspensis, & de suspensio enim celebratum, eam iustitia cassamus exigente. Et c. Cum inter, De Electione, & Electi Potestate dicitur: Si constitit, quod electio fuerit facta a suspensis, ea omnino cassata, ipsi Monasterio (post satisfactionem condignam Suspensionis) & Interdicti Sententia relaxata) de persona idonea consulari. Quod autem de suspensis decretum est, multo magis de majoris Excommunicationis vinculo contractis intelligitur constitutum.

REGULA XIII.

Sacerdos Excommunicatione minori ligatus, graviter quidem peccat Sacram celebrando, sed in irregularitatem non incurrit.

Hanc Regulam tradit Greg. IX. c. Si celebrat, Extra. De Clerico excommunicato ministrante, cujus haec sunt verba: Si celebrat minori Excommunicatione ligatus, licet graviter peccet, nullius tamen notam irregularitatis incurrit.

REGULA XIV.

Minori Excommunicatione irretitus, ea, quae ratione Jurisdictionis sibi conveniunt, potest exercere, & voce activa gaudere in electionibus canonicis, non passiva.

Id constat ex eodem Pontifice, cap. mox laudato: Nec eligere (inquit) prohibetur, vel ea, quae ratione Jurisdictionis sibi competunt, exercere. Si tamen sciant talis electio fuerit, ejus electio est irritanda pro eo quod ad suspensionem eorum eligitur; a quorum perceptione a Sanctis Patribus est privatum.

REGULA XV.

Excommunicatione minori ligatus peccat quidem Ecclesiastica Sacramenta conferendo, sed ab eo collata virtutis effectum non caret.

Ita constat ex capite Juris mox laudato: Peccat autem (inquit) conferendo Ecclesiastica Sacramenta, sed ab eo collata virtutis non caret effectum: cum non videatur a collatione, sed participatione Sacramentorum, (quae in sola consistit perceptione,) remota. Verumtamen novum per se peccatum non committit vi Censura, administrando Sacramenta, quorum collatio ipsi prohibita non est, (nisi forte contentendo celebret, & ut fit ab Episcopo in Sacris Ordinationibus;) sed ideo peccat, quia Sacramenta conferit in statu peccati, cum Excommunicatio etiam minor non nisi ob peccatum infligitur. Sed sicut ob veniale peccatum, & levev contumaciam aliquando infligitur haec censura; ita veniale interdum peccatum est eo in statu Sacramenta conferre.

REGULA XVI.

Qui cum excommunicato communicat in crimine, in majorem Excommunicationem incurrit: si vero cum illo communicet in divinis, vel civilibus actibus, & ab ejus crimine alienus sit, minorem dumtaxat Excommunicationem contrahit.

Id constat ex c. Nuper, Extra. De Sententia Excommunicationis, cujus haec sunt verba: Credimus distinguendum, an is, qui nominatim excommunicatus communicat, scienter in crimine communicet criminoso, ei consilium impendendo, auxiliium, vel favorem; aut alius in oratione, vel osculo, aut orando secum, aut etiam comediendo. In primo quidem articulo, cum talis communicet criminoso, & participet criminoso ac per hoc ratione damnatus, criminis videtur in eum delinquere, qui damnatus; ab eo, vel ejus Superiori, merito delicti tunc erit Absolutio requirenda: cum facientem, & consentientem paripena confingat, Sec. Idem colligitur ex c. Si combinatus, ibid. Eandem Regulam confirmat S. Thomas, in 4. Sententiarum, dist. 18. qu. 2. art. 4. Quae tunc. 2. Excommunicatio (inquit) potest ferri in aliquem dupliciter: aut ita, quod ipse

De Excommunicatione.